

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS

УДК 338.24.01

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-36>**Стрій Л.О.**д.е.н., професор
Одеська національна академія зв'язку
імені О.С. Попова**Пінчук Т.А.**Одеська національна академія зв'язку
імені О.С. Попова**Striy Lyubov**O.S. Popov Odessa National Academy
of Communications**Pinchuk Tatiana**O.S. Popov Odessa National Academy
of Communications

У статті викладені результати дослідження інновацій та інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах, сучасних проблем інноваційного розвитку підприємства; проаналізовано теоретичні основи інноваційної діяльності підприємства; запропоновано модель розробки інноваційного товару при реалізації стратегії інноваційної діяльності підприємства «орієнтації на нові ідеї». Дослідження інноваційних процесів, тенденції розвитку економіки України дозволяє стверджувати, що сьогодні відсутні ефективні механізми для інноваційного розвитку економіки підприємств та проведення капітальних технологічних інновацій. Сутність процесів у роботі пояснено. З метою виключення різночитань в сприйнятті матеріалу пропонуються формулювання (в редакції авторів) основних термінів, які використовуються в статті: інновації, інноваційний процес, технологічні інновації, комерційні ризики, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, телекомунікаційні послуги (послуги зв'язку); інфокомунікаційні послуги; інтернет послуги.

Ключові слова: інновації, інноваційний процес, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, технологічні інновації, модель, інфокомунікаційні послуги.

В статті изложены результаты исследования инноваций и инновационного развития предприятий в современных условиях, современных проблем инновационного развития предприятия; проведен анализ теоретических основ инновационной деятельности предприятия; предложена модель разработки инновационного товара при реализации стратегии инновационной деятельности предприятия «ориентации на новые идеи». Исследования инновационных процессов, тенденций развития экономики Украины позволяют утверждать, что сегодня отсутствуют эффективные механизмы инновационного развития экономики предприятий и проведения капитальных технологических инноваций. Сущность процессов в работе объяснено. С целью исключения разночтений в восприятии материала предлагаются формулировки (в редакции авторов) основных терминов, используемых в статье: инновации, инновационный процесс, технологические инновации, коммерческие риски, инновационная деятельность, инновационное развитие, телекоммуникационные услуги (услуги связи); инфокоммуникационные услуги; интернет услуги.

Ключевые слова: инновации, инновационный процесс, технологические инновации, телекоммуникационные услуги, инфокоммуникационные услуги, интернет услуги.

The article presents the results of research on the innovative development of enterprises in modern conditions, the problems of innovative development; the analysis of the theoretical foundations of the innovative activity of the enterprise. Studies of innovative processes, trends in the development of the Ukrainian economy allow us to assert that today there are no effective mechanisms for the innovative development of the economy of enterprises. In order to eliminate discrepancies in the perception of the material, the wording (as revised by the authors) of the main terms used in the article is proposed: innovation, innovation process, technological innovation, commercial risks, innovation, innovative development, telecommunication services (communication services); infocommunication services; internet services. Nowadays, business uses the concept of customer orientation, the research results of which are simple and understandable for marketers: find needs and satisfy them. In modern market practice, a fundamentally different business model has found distribution, which can be called "orientation to new ideas." The basic principle of this concept states: "invent a new product, position it as a brand, inform and explain to the consumer how to use it and do everything possible to induce him to new purchases." The development of this concept has accelerated with the advent of new information technologies with the expansion of the capabilities of modern computers, the rapid development of the Internet. The principles of this concept are already being applied in the Internet business, including in the markets of infocommunication services. It is proved that the strategy of innovative activity of the enterprise in the conditions of the modern economy can be focused on the use of "new ideas". A model for the development of an innovative product in the implementation of this strategy has been compiled and justified. The model assumes the impact on the target consumer at every stage of product development. The implementation of this model will allow the enterprise to ensure the inclusion of the consumer in the value chain, making him interested in cooperation with the enterprise on the basis of mutual benefit. Taking into account the use of the Internet. This has caused significant changes and stimulates the development of innovative activities, which corresponds to the conditions of modern communications, informatization and infocommunication services markets.

Key words: innovation, innovation process, technological innovation, telecommunication services, infocommunication services, Internet services.

Постановка проблеми. Зміни в економіці відбуваються у всіх сферах життєдіяльності. Сучасна економіка – динамічна і жива структура, яка безперервно змінюється. Зростають темпи розробки і виведення на ринок інноваційних товарів (що не мають аналогів на діючих ринках) і товарів-новинок. На зміну масовим ринкам приходять індивідуалізовані ринки (в перспективі кожен споживач може стати окремим ринком). Істотно змінилися способи, види економічної діяльності та методи управління на підприємстві.

Економіка більшості країн світу успішно розвивається, стає конкурентоспроможною, досягає стандартів життя розвинутих країн в разі

залучення, розробки та запровадження в своїй економіці інновацій, як важливого засобу підвищення ефективності використання ресурсів, ефективності управління економічною діяльністю підприємства, бізнесу, покращення життя людей. Інновації та інноваційний розвиток економіки можуть забезпечити економічну незалежність країни, економічну безпечність, її стабільність та процвітання.

В той же час інновації та інноваційний розвиток економіки підприємств, держави не в тій мірі та об'ємі розвиваються, знаходять фінансування, інвестиції для розвитку та запровадження новітніх технологій. Дослідження інноваційних процесів,

тенденцій розвитку економіки України дозволяє стверджувати, що сьогодні відсутні ефективні механізми для інноваційного розвитку економіки підприємств та проведення капітальних технологічних інновацій.

Науково-технологічна революція озброїла виробництво новими постіндустріальними технологіями, які забезпечили зростання продуктивності праці, зниження зайнятості в індустрії, швидке зростання сфери послуг і, особливо, сфери зв'язку, інформатизації, інфокомунікацій, IT-бізнесу. Темпи зростання цієї сфери в останні роки випереджають середні темпи зростання інших галузей економіки. Особливо це характерно для економіки зв'язку. Мобільний зв'язок розвивається в нових умовах впровадження новітніх інформаційних і комунікаційних технологій. Оператори мобільного зв'язку впровадили технології 3G, успішно освоюють технології 4G, попереду – 5G. Розвиток мобільного Інтернету забезпечив доступ до мережі за допомогою смартфонів, планшетів та інших мобільних пристроїв, що забезпечило зростання попиту на послуги доступу. Зростання попиту на послуги доступу до Мережі стимулював зростання попиту на мобільні пристрої, що забезпечує мобільний зв'язок з кіберпростором Інтернету.

На мобільні телефони приходиться більше половини часу, яке людство проводить в Інтернеті – 50,1%. Майже 92% інтернет-користувачів виходять в онлайн з мобільних телефонів. Згідно статистики Statcounter, 53% усіх запитів в інтернеті здійснюються з мобільних, на комп'ютери приходиться 44% від загальної суми. [1-3]

Проблема інноваційного розвитку – це предмет уваги вчених-економістів, аналітиків ще з часів промислової революції. Дана проблема інноваційного розвитку підприємства в Україні існує та вивчається і потребує постійного дослідження. Тема статті є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дана проблема авторами вивчається з 2016 року. Результати дослідження представлені в статтях 2017р.: «Підприємства телекомунікацій України: дослідження сучасного стану та напрямків розвитку» [1], «Ринок зв'язку та інтернет послуг: дослідження конкурентного середовища» [2]. Виявлено тенденцію перерозподілу доходів і частки ринку від підприємств, що надають послуги зв'язку, до підприємств, які надають інтернет послуги. В 2018 р. опубліковані статті: «Сучасні інфокомунікації: дослідження факторів, що впливають на інноваційний розвиток» [3], «Маркетинговий аналіз ринку послуг мобільного зв'язку в умовах впровадження новітніх технологій» [4]. У статті [3] досліджені і систематизовані фактори, що стимулюють інноваційний розвиток підприємств інфокомунікацій. Виділено кілька груп чинників: інформаційно-технологічна революція;

конвергенція інформаційних і комунікаційних технологій; економічний вимір третьої промислової революції, розвиток можливостей використання в економіці інструментів мережі Інтернет; «Інформаційний вибух»; «Четверта промислова революція». У статті [4] встановлено, що впровадження операторами мобільного зв'язку новітніх технологій, зокрема, мобільного Інтернету, сприяло підвищенню попиту на послуги мобільного зв'язку, на інтернет послуги і на засоби мобільного зв'язку. Найбільш швидке зростання доходів підприємств спостерігається від надання інтернет послуг. В 2019 р. опубліковано стаття «Економічна діяльність підприємств телекомунікаційної галузі в умовах впровадження новітніх технологій» [5]. Проведені дослідження підтвердили припущення, яке зробили автори у статті [1] про те, що в процесі впровадження новітніх технологій в економічній діяльності телекомунікаційних підприємств відбувається перерозподіл доходів. Частка доходів від надання телекомунікаційних послуг знижується, частка доходів від надання інтернет-послуг зростає.

Постановка завдання. Завданням даної роботи автори вибрали дослідження та аналіз інноваційних процесів економіки підприємств в сучасних умовах; визначення сучасних проблем інноваційного розвитку підприємств; аналіз термінологічного апарату та теоретичних основ інноваційної діяльності підприємства; запропонувати модель розробки інноваційного товару при реалізації стратегії інноваційної діяльності підприємства «орієнтації на нові ідеї».

Інформаційним матеріалом обрані результати спеціальних досліджень, матеріали статей авторів, а також монографії, наукові книги, наукові статті сучасних вчених, (зокрема робота Шваба К. [6]), інформаційних і комунікаційних технологій, розвитку кіберпростору Інтернет. Основними статистичними джерелами використовувалися звіти Державної служби статистики України; річні звіти Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ); інші доступні інтернет ресурси.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні проблеми інноваційного розвитку підприємств багатопланові та суперечливі. Дані досліджень засвідчують, що в державі потрібно створювати інноваційну систему як комплекс факторів і об'єктів: законодавчих, організаційних, кадрових, виробничих, фінансових, маркетингових та інших, які в свою чергу створювали б умови для успішної інноваційної діяльності підприємства.

В Україні Державний комітет з питань науки та інтелектуальної власності був створений у 1991 році, в 1996 році цей комітет одержав назву Міністерство науки і технологій, в 2011 році все відомство перейшло у нове Міністерство освіти

і науки. Також у 2011р. було створено Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України. Агентство є виконавчим органом реалізації державної політики у сфері науки та технологій.

Основні проблеми цієї сфери: стимулювання інноваційного розвитку економіки в нашій країні зменшується, організації та інститути, які виконували наукові дослідження та інноваційні розробки, винаходи в різних сферах економіки, значно зменшилися, питома вага підприємств, які запроваджують інновації дуже низька, показник набагато менший за показник у країнах східної Європи. Кількість інноваційно активних промислових підприємств починаючи з 2010 р. – 14,62%, в 2014 р. – 16,09%, в 2015 р. – 8,24%, в 2018 р. – 7,77%.

На початку XXI ст. Україна займала одне з перших місць у світі за кількістю наукових співробітників, які займалися науковими інноваційними розробками та технологіями, про це свідчать дані досліджень, проведених ООН. Рівень освіченості українців перевищував середній індекс країн Східної Європи і СНД.

Сучасна Україна серед лідерів в таких сферах життєдіяльності та науки, як фізика, хімія, математика, інформатика, медицина, спорт, фізіологія, сфера аерокосмічних розробок, засобів зв'язку та інфокомунікацій та інше. На глобальному ринку інноваційної продукції, який оцінюється у 3 трлн. доларів США, частка України становить 0,15 відсотка. За даними наукових досліджень з 2007 кошти витрачались – на придбання машин та обладнання 68%, а на вітчизняні розробки та дослідження тільки 10% від загальних витрат на інноваційну діяльність. Частка прийнятих ідей у цілому по Україні не перевищує 20%, тоді, як у США – 52%, у Японії – 68%, Швеції – 45%, Польщі – 30%. На сьогодні ці показники знизилися у зв'язку з кризовими явищами у всьому світі. Більш детально [1–5; 7].

На початку 2020 року за даними звіту про стан цифрової сфери DIGITAL 2020, який готує We Are Social та Hootsuite, стверджується – цифрові технології, мобільні пристрої та соціальні мережі стали невідомою частиною повсякденного життя людей у всьому світі. Більше 4,5 мрд людей користуються інтернетом, майже 60% населення світу вже в онлайн, прогнозується збільшення користувачів в соцмережах до 50% населення світу. Однак є проблеми, які не дозволяють надати людям у всьому світі справедливий та рівний доступ до цифрового всесвіту.

«Глобальний інноваційний індекс» досліджує інноваційний клімат країн. Рейтинг з 2007 року готується школою бізнесу INSEAD Міжнародною організацією інтелектуальної власності та Корнельським університетом (США).

Іноваційний розвиток національної економіки можна простежити у загальносвітових рейтингах,

які стосуються інновацій. «Глобальний індекс інновацій 2018» спільно з Корнельським університетом, школою бізнесу INSEAD і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ), засвідчив, що у 2018 р. Україна посіла 43 місце (рейтинг оцінювався серед 126 економік світу), піднявшись у рейтингу на 7 позицій порівняно із 2017 роком. Це найвища позиція Української держави за 12 років існування рейтингу. Показник глобальної конкурентоспроможності держав, визначений за даними оприлюдненого звіту Світового економічного форуму «The Global Competitiveness Report 2018», Україна зайняла 83 позицію серед 140 досліджуваних країн.

За 2020 рік оцінювалася інноваційна діяльність 131 країни світу. По даним звіту дослідження Global Innovation Index 2020 Україна зайняла 45-е місце в рейтингу «Глобальний інноваційний індекс 2020» та одержала 36,6 бали із 100, тим самим покращив показник 2019 року на дві позиції. Рядом з Україною в рейтингу знаходяться В'єтнам (42 місце), Греція (23)0, Таїланд (44), Румунія (46), Росія (47), Індія (48).

В топ-10 увійшли Швейцарія – перше місце, Швеція, США, Великобританія, Нідерланди, Данія, Фінляндія, Сінгапур, Германія, Південна Корея.

Таким чином, в 2020р в рейтингу «Глобального індексу інновацій» Україна зайняла 45 місце, в 2019 р.– 47, в 2018 р. – 43.

По даним звіту дослідження «Global Innovation Index 2020», Україна зайняла 39-е місце (із 100) по «формуванню знань», на 32-у – по розвитку вищої освіти, на 34 – по легкості отримання кредитів, в дослідженнях та розвитку – 44, в торгівлі, конкуренції та масштабах ринку – 45 місце. Що стосується регуляторного середовища – 76 місце, інформаційних та комунікаційних технологій – 82-е, держінститутів – 93 місце. В інфраструктурі Україна зайняла 94 місце, в креативних товарах і послугах – 95-е, а в екологічній стійкості – 99 місце [1–5; 7; 8].

Можна визначити наступні причини такої ситуації:

1. Недостатність вміння інноваційного менеджменту на сучасному етапі розвитку економіки.
2. Недостатність фінансування наукових досліджень та розробок.
3. Закордонна інноваційна продукція конкурентоспроможніша, ніж вітчизняна.
4. Реальний існуючий спад виробництва традиційних товарів, що призводить до зменшення прибутку.
5. Невідповідність попиту на інновації вітчизняних підприємств та пропозиції інноваційної продукції вітчизняними науковцями та винахідниками; (вам не потрібно – ми не виробляємо).
6. Низька інноваційна активність та стимулювання вітчизняних товаровиробників.

7. Відсутність механізмів виходу інноваційних винаходів, технологій на глобальний ринок.

8. Недостатність та недосконалість проведення маркетингових досліджень ринку та його потреб, як внутрішнього так і зовнішнього.

Слід зазначити, що це ще не всі причини такої ситуації в інноваційній діяльності підприємств. Кожне окреме підприємство має свої цілі та задачі і від їх успішної реалізації залежать шляхи інноваційного розвитку.

Розробка та виведення на ринок інноваційного товару пов'язані з ризиком. Комерційні ризики інноваційних товарів, пояснюються наступним: неправильна оцінка потреб ринку – 32%; неправильна збутова політика – 13%; висока ціна – 14%; несвоєчасний вихід на ринок – 10%; жорстка конкуренція – 8%; технічна недосконалість нових виробів – 23%.

Отже, важливим фактором виведення інноваційних, нових товарів на ринок є високий ступінь ризиків та ринкової невизначеності, правова та законодавча база законів.

Інноваційну діяльність підприємств та підприємництва розглядають, як основний із засобів їхньої адаптації до реалій часу, постійних змін умов макросередовища.

Основні визначення поняття інновація та інноваційна діяльність, інноваційний розвиток. Уперше термін інновація був введений в термінологію наукової думки Йозефом Шумпетером у 1912р. у праці «Теорія економічного розвитку». Він визначав інновації як нову науково-організаційну комбінацію використання виробничих факторів, яка мотивована підприємницьким духом. Інновація (нововведення), за Шумпетером – це втілення в життя нової комбінації ресурсів (продуктивних сил), що здатна задовольнити нові потреби.

Й. Шумпетер визначив такі типи інновацій:

- новий або вдосконалений товар;
- новий метод виробництва; новий ринок збуту; нові методи управління (організаційні форми);
- нова сировина, матеріал чи комплектуючі.

Й. Шумпетер вважав, що інновацію або нововведення слід розглядати як комерційну реалізацію оригінальної ідеї нового продукту, технологічного чи організаційного рішення тощо – новації.

Американський учений Ф. Ніксон вважає, що інновація – це сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, які зумовлюють появу на ринку нових і покращених промислових процесів та обладнання.

Б. Твісс, відомий американський вчений, визначив, що інновація (нововведення) – це процес, де винахід або ідея набувають економічного змісту. Процес введення новацій на ринок традиційно називають процесом комерціалізації, як економічну необхідність, що приносить прибуток.

Новація за своєю сутністю є результатом винахідницької, інтелектуальної діяльності. А інновація її комерційним втіленням – результатом розроблення, виготовлення і просування новації на ринок. Отже, новація – це новинка, кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес тощо, які є якісно відмінними від попереднього аналога і становлять результат інтелектуальної діяльності, завершених наукових досліджень. Застосовують часто терміни «винахід, відкриття», але вони не тотожні терміну «новації».

Винахід – це технічне або технологічне вирішення конкретного завдання, що дає позитивний ефект, поліпшує якість продукції або змінює умови праці, (нові машини, прилади, обладнання, інструменти, матеріали, процеси, технології тощо).

Відкриття – встановлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що сприяють накопиченню теоретичних знань (циклічні хімічні реакції, закони фізики, відкриття планет поза зоною Сонячної системи тощо).

Основою інновацій є відкриття та винаходи, як результати інтелекту людини. Створення та запровадження інновацій змінюють суспільне життя людей, характер та зміст виробничої діяльності, створюють нові галузі діяльності, нові форми технологічного укладу. Наприклад, інновації в автомобілебудуванні, в космічній, інфокомунікаційній сферах і т.д. Такі інновації є базисними, радикальними та мають дуже важливе значення, тому що базисні інновації створюють поліпшуючі інновації.

Поліпшуючі інновації враховують особливості та відносяться до своїх певних сфер та галузей, ринків, сегментів, асортиментних груп, наприклад, комп'ютерні технології, їх різновид, автомобілі, технології будівництва, мобільний зв'язок тощо.

Велика кількість різних визначень поняття «інновація», але всі вони поєднуються у дві групи: інновація як процес – розроблення, виготовлення, просування новації на ринку; інновація як результат від діяльності з розроблення, виготовлення, просування на ринку.

Більшого поширення мають погляди на інновацію – як результат інноваційної діяльності [8; 9].

За Законом України «Про інноваційну діяльність», «інновації – новостворені (застосовані) і (або) удосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) «соціальної сфери». Інноваційний процес – це процес перетворення наукового знання в інновацію, яка може задовольняти нову потребу; це послідовне, поетапне, покрокове виконання усіх стадій створення новації та практичного її

застосування. Це процес створення новації від ідеї до конкретного товару.

Технологічні інновації. Сучасна економіка більш адаптивна до впровадження технологічних інновацій. Швейцарський економіст Клаус Мартін Шваб, засновник і беззмінний президент ВЕФ, у своїй книзі «Четверта промислова революція» [6], узагальнив досвід і погляди провідних світових експертів в області економіки і технологій, а також лідерів найбільших корпорацій і зробив добре структурований огляд головних трендів цієї революції, у витоків якої знаходиться людство. Дослідження матеріалу цієї книги дозволило авторам сформулювати ряд відмітних чинників «четвертої промислової революції», які можуть вплинути на ефективність діяльності підприємств телекомунікацій.

Розвиток «четвертої промислової революції», на думку К. Шваба, відрізняється від попередніх промислових революцій певними особливостями. Цифровізація, що почалася ще в 20-м столітті, сьогодні дозволяє об'єднувати різноманітні технології, що забезпечує виникнення безпрецедентних змін парадигм в економіці, бізнесі, соціумі і в кожній окремій особі. Процес використання нововведення, пов'язаний з його отриманням, відтворенням і реалізацією в матеріальній сфері суспільства, є інноваційний процес. Інноваційні процеси зароджуються в окремих галузях науки, а завершуються у сфері виробництва, викликаючи в ній якісно нові зміни.

Інновації можуть відноситися як до техніки і технології, так і до форм організації виробництва і управління. З урахуванням предмета інновацій розрізняють наступні їх види:

1. Техніко-технологічні інновації, які проявляються у вигляді нових продуктів, технологій, засобів виробництва.

2. Організаційні нововведення – це процеси освоєння нових форм і методів організації виробництва і праці, а також інновації, які передбачають зміну співвідношення сфер впливу (як по к по вертикалі, так і по горизонталі) структурних підрозділів, соціальних груп або окремих осіб.

3. Управлінські нововведення – цілеспрямована зміна складу функцій, організаційних структур, технологій та організації процесу управління, методів роботи, орієнтоване на заміну елементів системи управління (або всієї системи) з метою прискорення, полегшення або поліпшення вирішення завдань.

4. Економічні інновації проявляються у вигляді позитивних змін у фінансовій сфері діяльності, в області планування, ціноутворення, мотивації праці та оцінки результатів діяльності.

5. Соціальні нововведення проявляються у формі активізації людського фактора шляхом впровадження системи вдосконалення кадрової

політики; системи професійної підготовки та вдосконалення знань і навичок працівників; системи винагороди і оцінки результатів праці.

6. Юридичні інновації – це нові і змінені закони та нормативно-правові документи, що визначають і регулюють усі види діяльності підприємств.

7. Екологічні нововведення – зміни у техніці, організаційній структурі та управлінні підприємством, які покращують або запобігають його негативний вплив на навколишнє середовище.

Реалізація інновацій, які базуються на нових ідеях, вивчає інноваційний менеджмент, як наука спеціальних знань. Інноваційний менеджмент – це самостійна область наукових знань та професійної діяльності [8; 9].

В сучасних умовах в бізнесі використовується концепція орієнтації на споживача, результати досліджень передбачуваного споживача товарів підприємства використовують як основу для розробки новинок. Дана концепція досить проста та зрозуміла для маркетологів підприємства: знайди потреби та задовольни їх. У 21 ст. у ринковій практиці знайшла поширення принципово інша модель бізнесу. Це концепція, яку можна назвати «орієнтація на нові ідеї».

Основний принцип цієї концепції стверджує: «Винайди новий товар, позиціонуй його як бренд, проінформуй та поясни споживачеві, як його використовувати та зроби все можливе, (за допомогою сучасних відеореklam) щоб спонукати його до нових покупок».

Розвиток даної концепції прискорився з появою нових інформаційних технологій, з розширенням можливостей сучасних комп'ютерів, швидкого розвитку мережі Інтернет. Принципи цієї концепції вже застосовуються в Інтернет-бізнесі, у тому числі і на ринках інфокомунікаційних послуг. Можливо стверджувати, що стратегія інноваційної діяльності підприємства в умовах сучасної економіки, може бути орієнтована на використання «нових ідей», коли підприємство пропонує споживачам принципово нові товари і послуги та стимулює їх до покупок.

У статті запропонована модель розробки інноваційного товару при реалізації стратегії інноваційної діяльності підприємства «орієнтації на нові ідеї».

Процес створення інноваційного товару включає декілька етапів:

1. Генерація та відбір ідей для розробки нового товару. аналіз необхідності виробництва товару.

2. Розробка образу товару, створення прототипу, розробка стратегії маркетингу.

3. Виведення на ринок, пробний маркетинг, комерційне виробництво, реалізація стратегії маркетингу.

Запропонована і обґрунтована в даній роботі модель розробки інноваційного товару при ре-

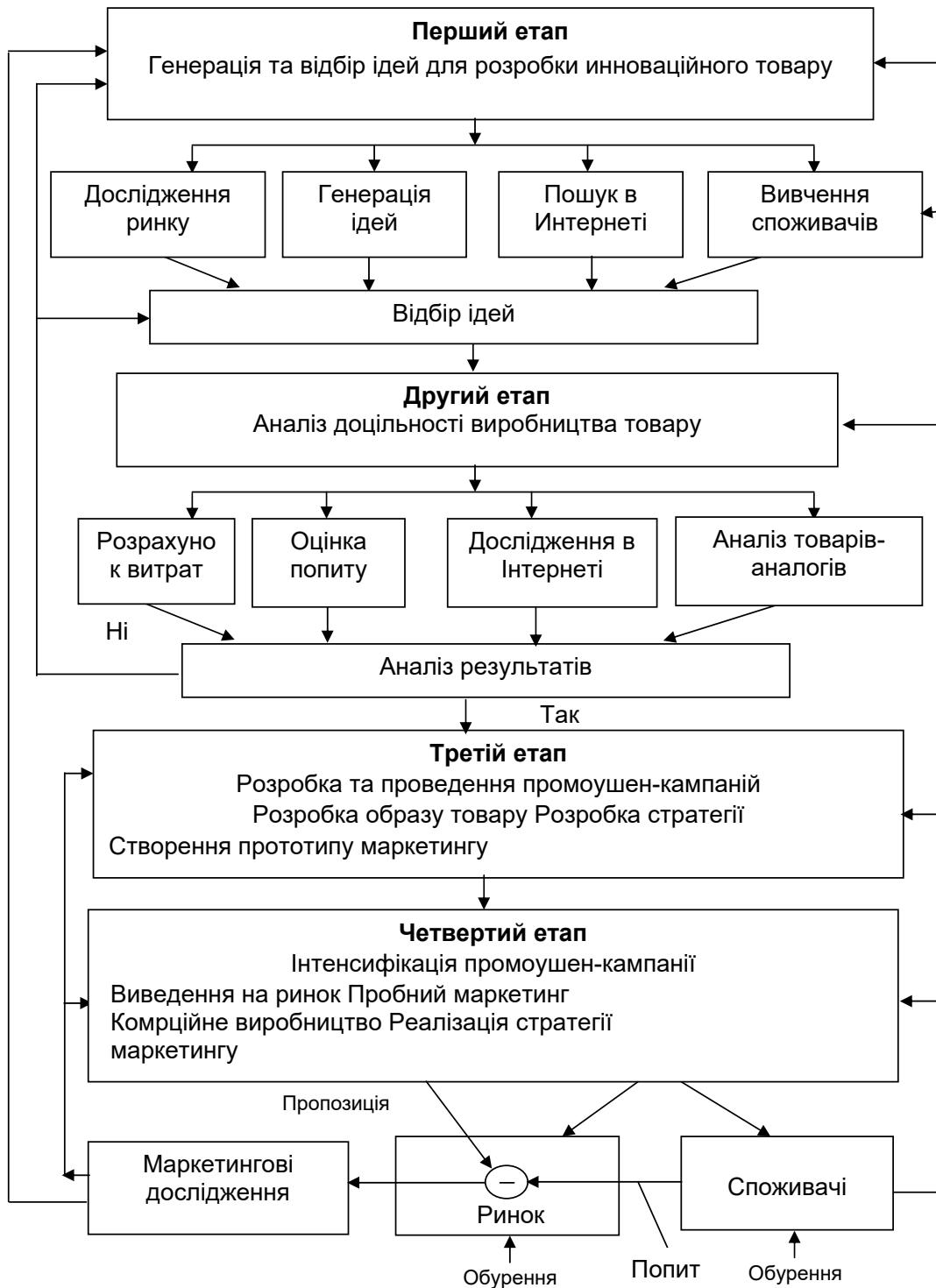

Рис. 1. Модель розробки інноваційного товару при реалізації стратегії інноваційної діяльності підприємства «орієнтації на нові ідеї»

лізації стратегії інноваційної діяльності підприємства, орієнтованої на нові ідеї, передбачає вплив на цільового споживача на кожному етапі розробки товару. Реалізація даної моделі дозволить підприємству забезпечити включення споживача в ланцюжок творення цінності, зацікавивши його у співпраці з підприємством на основі взаємної вигоди.

Інфокомунікаційні послуги – порівняно нове явище в економіці. Інфокомунікаційні послуги

уможливили більш ефективно задоволення безперервно зростаючих потреб людей в різноманітній інформації і сучасних інформаційних продуктах, які виникають у них в процесі економічної та іншої діяльності.

Асортимент інфокомунікаційних послуг, який підприємство зв'язку прагне надавати своїм клієнтам, безперервно розширюється, якість послуг зростає. Попит на ці послуги стабільний.

Додатковий прибуток підприємств від надання цих послуг також стабільна. Це перспективний напрямок розвитку економічної діяльності підприємств зв'язку [1; 3; 5; 9].

Таким чином, для підприємств України практична реалізація курсу на широке використання інновацій, сучасні технології забезпечують прискорення темпів розвитку економіки та, як і раніше, залишається в пріоритеті та є важливим інструментом та важелем для виходу з кризи. Все це буде сприяти наповненню бюджету та покращенню життя українців.

З метою виключення різночитань в сприйнятті матеріалу пропонуються формулювання в редакції авторів, основних термінів, які використовуються в статті.

За Законом України «Про інноваційну діяльність», «інновації» – новостворені (застосовані) і (або) удосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери».

Інноваційний процес – це процес перетворення наукового знання в інновацію, яка може задовольняти нову потребу; це послідовне, поетапне, покрокове виконання усіх стадій створення новації та практичного її застосування. Це процес створення новації від ідеї до конкретного товару.

Телекомунікаційні послуги (послуги зв'язку). В економічному сенсі телекомунікаційні послуги (послуги зв'язку) представляють собою продукти економічно корисної трудової діяльності з передачею інформаційних повідомлень по каналу зв'язку, на які є попит і ціна встановлюється ринком. Розрізняють послуги мобільного зв'язку, послуги фіксованого зв'язку.

Інфокомунікаційні послуги. Інфокомунікаційні послуги виникли в результаті конвергенції інформаційних і комунікаційних технологій. Інфокомунікаційні послуги – це продукт економічно корисної трудової діяльності, що має споживчу цінність і затребуваний ринком. Ці послуги являють собою нову реальність, в якій органічно поєднані товар, інформація та послуга.

Інтернет послуги. У статистиці України термін «інтернет послуги» вперше був використаний в 2016 році. У попередні роки Державна служба статистики України в розділі «комп'ютерний зв'язок» окремим рядком показувала «послуги доступу до мережі Інтернет». На інтернет послуги є реальний попит і ринкова ціна [1–5].

Висновки з проведеного дослідження. Дослідження інноваційних процесів, тенденцій розвитку економіки України дозволяє стверджувати, що сьогодні відсутні ефективні механізми для інноваційного розвитку економіки підприємств

та проведення капітальних технологічних інновацій. Проведене дослідження стану інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах дозволяє зробити наступні висновки.

1. Для України практична реалізація курсу на широке використання інновацій, як і раніше, залишається в пріоритеті та є найважливішим важелем для виходу з кризи, для зростання економіки і досягнення конкурентоспроможності своєї продукції на світових ринках. Все це буде сприяти наповненню бюджету та покращенню життя українців.

2. Результати дослідження інновацій та інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах, сучасних проблем інноваційного розвитку підприємства визначили ряд нагальних причин які гальмують розвиток інноваційної діяльності підприємств. Основні з них – це недостатність вміння інноваційного менеджменту на сучасному етапі розвитку економіки; недостатність фінансування наукових досліджень та розробок; невідповідність попиту на інновації вітчизняних підприємств та пропозиції інноваційної продукції вітчизняними науковцями та винахідниками; низька інноваційна активність та стимулювання вітчизняних товаровиробників та інші.

3. Проаналізовано теоретичні основи інноваційної діяльності підприємства. Основою інновацій є відкриття та винаходи, як результати інтелекту людини. Створення та запровадження інновацій змінюють суспільне життя людей, характер та зміст виробничої діяльності, створюють нові галузі діяльності, нові форми технологічного укладу. Інновації можуть відноситися як до техніки і технології, так і до форм організації виробництва і управління. З урахуванням предмета інновацій розрізняють наступні їх види: техніко-технологічні інновації, організаційні нововведення, управлінські нововведення, економічні інновації, соціальні нововведення, юридичні інновації, екологічні нововведення.

4. З урахуванням сучасних умов діяльності підприємств та існування ринку споживача запропоновано модель розробки інноваційного товару при реалізації стратегії інноваційної діяльності підприємства «орієнтації на нові ідеї». Дана модель дозволяє створювати нові ідеї для нового товару, який в повній мірі забезпечить задоволеність споживача та прибуток підприємству. Ця концепція передбачає розробку інноваційного товару, відповідає умовам сучасних ринків зв'язку, інформатизації та інфокомунікаційних послуг.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Striy L., Orlov V., Zakharchenko L., Golubev A., Bogatyreva L. Enterprises of telecommunications in Ukraine: research of the present state and directions of development. *Technology audit and production reserves*. 2017. № 5/5 (37). P. 15–21. DOI: <http://dx.doi.org/10.15587/2312-8372.2017.108664>.

2. Striy L., Yepifanova I., Orlovskiy B., Sobirov Sh., Miralibekov B. Market of communication and internet services: research of competitive environment. *Technology audit and production reserves*. 2017. № 5/5 (37). P. 20–24. DOI: <http://dx.doi.org/10.15587/2312-8372.2017.113276>.

3. Striy L., Orlov V., Zaharchenko L. Modern infocommunications: research of factors affecting innovative development. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2018. № 1 (3). P. 62–68. DOI: 10.5281/zenodo.1304084.

4. Стрій Л., Голубева А., Богатирьова Л., Савицький Д. Маркетинговий аналіз ринку послуг мобільного зв'язку в умовах впровадження новітніх технологій *Інфраструктура ринку*. 2018. № 17. С. 88–94.

5. Striy L., Orlov V., Zaharchenko L. Economic activity of enterprises of telecommunication industry in conditions of implementation of the newst technologies. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Vol. 5.1. P. 213–219. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-1-207-213>.

6. Шваб К. Четвертая промышленная революция. 2016. URL: <https://eksmo.ru/book/chetvertaya-promyshlennaya-revolyutsiya-ITD819325/2> (дата звернення: 10-25.12.2020).

7. Писаренко Т.В., Кваша Т.К. [та ін.]. Стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2018 році: Національна доповідь. Київ: УкрІНТЕІ. 2019. 80 с.

8. Інноваційна Україна – 2020: Національна доповідь [за ред. В.М. Гейця та ін.]. Київ : НАН України. 2020. 336 с.

9. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком (навч. посібник). Суми : ВТД «Університетська книга». Київ : Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. 324 с.

REFERENCES:

1. Striy L., Orlov V., Zakharchenko L., Golubev A., Bogatyreva L. (2017) Enterprises of telecommunication in Ukraine: research of the present state and directions of development. *Technology audit and production*

reserves, no. 5/5 (37), pp. 15–21. DOI: <http://dx.doi.org/10.15587/2312-8372.2017.108664>.pp.

2. Striy L., Yepifanova I., Orlovskiy B., Sobirov Sh., Miralibekov B. (2017) Market of communication and internet services: research of competitive environment. *Technology audit and production reserves*, no. 5/5 (37), pp. 20–24. DOI: <http://dx.doi.org/10.15587/2312-8372.2017.113276>.

3. Striy L., Orlov V., Zaharchenko L. (2018) Modern infocommunications: research of factors affecting innovative development. *Economic journal Odessa polytechnic university*, no. 1 (3), pp. 62–68. DOI: 10.5281/zenodo.1304084.

4. Striy L., Golubev A., Bogatyreva L., Savitsky D. (2018) Marketing analysis of the market for mobile services in the minds of the new technology. *Market infrastructure*, no. 17, pp. 88–94.

5. Striy L., Orlov V., Zaharchenko L. (2019) Economic activity of enterprises of telecommunication industry in conditions of implementation of the newst technologies. *Baltic Journal of Economic Studies*, no. 5.1, pp. 213–219. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-1-207-213>.

6. Schwab K. (2016) Chetvertaya promyshlennaya revolyutsiya [Fourth Industrial Revolution]. Available at: <https://eksmo.ru/book/chetvertaya-promyshlennaya-revolyutsiya-ITD819325/2> (accessed 10-25.12.2020). (in Russian)

7. T.V. Pisarenko, T.K. Kvasha [etc.]. (2019) Stan innovatsiyanoi diyal'nosti ta diyal'nosti u sferi transferu tekhnolohiy v Ukraini u 2018 rotsi: Natsionalna dopovid [Status of innovation and technology transfer activities in Ukraine in 2018: National report.]. Kyiv: UkrINTEI. (in Ukrainian)

8. Innovatsiyna Ukrainyina – 2020: Natsional'na dopovid' [za red. V.M. Heytsya ta in.]. (2020). Kyiv: NAN Ukrainyiny. (in Ukrainian)

9. Ilyashenko S.M. (2005) Upravlinnya innovatsiynym rozvytkom. [Management of innovative development]. Sumy: VTD "University Book". Kyiv: Publishing House "Princess Olga". (in Ukrainian)